LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
I 1.

Gåtor.

Min mor hade ett lakan, som ingen kunde sömma. Min far hade en kaka, som ingen kunde ~~XXXX~~ skära. Min syster hade ett äpple, som ingen kunde bota. Min bror hade pengar, som ingen kunde räkna?

Lösning:Himlavalvet, solen, månen och stjärnorna.

En bonde har det. Kungen har det. Du har det, men Gud har det inte?

Lösning:Sin like.

Litet och nätt, prickigt och tätt, hål i bägge ändar?

Lösning:Syringen.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vad är det, som går på tvären in i kyrkan?
Lösning:Barnet som ska döpas.

Vad gör katten, då han fyller 5 år?
Lösning:Går in i sitt sjätte.

Vem var det, som föddes gammal till världen?
Lösning:Åsnan, ty hon föddes grå.

Vem var det, som skrek, så att alla människorna på hela jorden hörde det?
Lösning:Åsnan i Noaks ark.

Vad är det första prästen gör, när han kommer upp på predikstolen?
Lösning:Han stannar.

Dä hutter och plutter under täcket och vill i folk?
Lösning:Drickat i ankaret (eller ölet).

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jag är ett litet ting, som finns i alla kamrar. Jag finns ej uti järn, men uti smedens hamrar. Jag finns ej i fisk men uti all slags lax. Jag finns ej uti korm men uti havreax?

Lösning:Bokstaven a.

Levande lik i levande kista. Liket sprang ut men kistan blev kvar.

Lösning:Jonas i valfiskens buk.

Om morronen på fyra ben, om middagen på tvenne, om aftonen på trenne?

Lösning:Människans olika åldrar.

Stekt sill, stekt på näver, stava det med tre bokstäver?

Lösning:Det.

Först blir jag vit, sedan grön, sist röd som blod, och då först är jag riktigt god?

Lösning:Körsbäret.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Svart utanpå, rött inuti och två ä vi?
Lösning:Ett par galoscher.

Vem var det, som dödade fjärdedelen av jordens befolkning?
Lösning:Kain.

Vad är det en riddare bär vid sidan? - Sabel.
Vad kallas elefantens nos? ----------Snabel.
Vad använder man, när man telegraferar till Amerika? ---------- Kabel.
Vad hette den förste brodermördaren? Kain.
(För det mesta får man svaret Abel, därför att det rimmar ju på sabel,snabel och kabel.)

Var mötas alla gamla pälsar?
Lösning:På bröstet, där de knäppas.

Om sommaren bryr sej ingen om mej. Om vintern samla sej alla kring mig? Lösning:Kakelugnen.

Jag är kallast, då det är varmast och varmast då det är kallast?
Skriv endast på denna sida! Lösning:Kakelugnen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vilken är den längsta dagen på året?

Lösning:Den, som har den kortaste natten.

Vem är det, som går och går och aldrig kommer till bordändan?

Lösning:Klockan.

Ibland står jag. Ibland går jag. Ibland ligger jag. Ibland hänger jag. Vem är jag?

Lösning:Klockan.

I mitt huvud är stort alarm. I min mage är i ingen tarm. Mina ben äro smala som strå, men det ska ingen undra på, så som jag får stampa o gå.

Lösning:Klockan.

(När jag var opererad för blindtarmen, kom jag att ställa denna gåtan till mina små. Nog blev jag häpen, då jag fick dettasvar: "Dä lärarinnan, för hon har ingen blindtarm.")

Om dagen som en stege, om natten som en orm?

Lösning:Kängsnörena.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

66.

Vilka liv kunna inte dödas?
Lösning:Reformliv.

Varmed slutar evigheten?
Lösning:Med bokstaven n.

Hurudana äro stenarna i Motala ström?
Lösning:Våta.

Vem ligger i bädden aldrig still och kommer ändå aldrig dit han vill?
Lösning:Floden i flodbädden.

Lilla vita skinn, hälften ut och hälften in?
Lösning:Fönsterrutan.

Vad är det som kastas över bord?
Lösning:En duk.

Vad är det, som går över båd land o hav och kan både tala och svara?
Lösning:Brevet.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7.
7

Vad är det, som går runt och ger egg?
Lösning:Slipstenen.

Jag hugger o hugger och kan ändå aldrig hugga ut en spåna?
Lösning:Klockan.

Vad är det, som gapar över vattnet, men ändå inte dricker?
Lösning:Koskällan.

Före som ett nystan, mittpå som en säck, efter som en käpp?
Lösning:Katten.

Ringlet,skringlet far. Ranglig, skranglig mor. Harvi, slarvi dotter. Oppti,knoppti son?
Lösning:Humlestången.

Vart flyga alla fåglar hän?
Lösning:Dit näbben pekar.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När sitter skatan på trädstubben?

Lösning:När trädet är avhugget.

Antingen är det rättast att säga:5 och 7 äro 11 eller att säga:5 och 7 är 11?

Lösning:5 och 7 är 12.

Kan du skriva ett i med en prick över?

Lösning:i

Det var en gång en gumma, som skulle till Trälleborg. Så mötte hon nio skjutsar o på varje skjuts satt nio människor och varje människa hade nio barn i knäet. Hur många var det, som skulle till Trälleborg?

Lösning:Gumman bara.

Kan du säga tupp,tupp men inte höna?

Lösning:Tupp,tupp.

Vad är det på kakam, som inte en gång hunden äter?

Lösning,Hålet.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Trind som solen, svart som jorden med en lång svans efter sig?

Lösning:Stekpannan.

Det stod en man invid en vägg med horngap och läderskägg. Vad heter han?

Lösning:Tuppen.

Jag vet ett hus, som har flera ljus än ett kungahus, och alla ljusen sitta i taket?

Lösning:Himlavalvet och stjärnorna.

Vad sade elefanten till loppan, då de samtidigt tågade in i Noaks ark?

Lösning:Du ska inte knuffas.

Roten opp, toppen ner, ser sol och måne men ingen sommar?

Lösning:Takisen.

När kan man ösa vatten i ett såll?

Lösning:När det är fruset till is.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vem bygger bro, som är som glas och som lätt går i kras?

Lösning:Vintern.

Många långa läggar hänga på stuguväggar. När långa läggar falla ner, ingen man i detta land de läggarna laga kan?

Lösning:Istapparna.

Det kommer en tunna från främmande land utan laggar och utan band, utan tapp och utan svicka med tu slags dricka?

Lösning:Ägget.

Vem är det som talar och dånar och inte tiger på många månar?

Lösning;Forsen.

Du har en hund, som dig följer var stund, när i solsken du går, när i månljus du står, när vid lampans ljus du går kring i ditt hus. Än är han grå, än är han svart. När han löper undan så vet du ej vart?

Lösning:Skuggan.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11.

Där den går fram, alla falla. Där den har gått, där ligga alla. De ligga nätter, de ligga dar, de ligga, tills någon dem tar?

Lösning:Lien.

Två klara källor, en ås emellan. Flödar vattnet i källan, glad är ägaren sällan?

Lösning:Ögonen och näsan.

Vilket brinner längre, ett stearin- eller ett talgljus?

Lösning:Ljusen brinna kortare.

Ett själens fönster kallas jag. Står öppet mest den hela dag?

Lösning:Ögat.

Jag har flera tänder än ett lejon, men jag kan varken tugga eller äta?

Lösning:En kam.

Vad gör man innan man stiger upp?

Lösning:Man ligger.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vem är den husligaste varelse av alla?

Lösning:Snigeln, för han bär sitt hus.

En gråsparv äter förr upp en tunna havre än en häst. Förklara det?

Lösning:Sparven äter inte hästar.

Varför åter de vita fåren mer än de svarta?

Lösning:De vita äro flera.

Varför springer haren över berg?

Lösning:Han kan inte springa tvärsigenom.

Vart hoppar haren, när han hoppar över ett dike?

Lösning:Till andra sidan.

Fem jungfrur kläda av och på varandra men bli aldrig fullklädda?

Lösning:Strumpstickorna.

Vad styrka och våld icke förmår, kan jag göra med en enda liten rörelse. Då jag saknas, kommer mången ej dit han vill?

Lösning:Nyckeln.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
13/13.

Ett hål jag gör, ett hål jag har, igenom det förra min svans jag drar, men själv går jag förut och visar vägen, och där jag går fram, jag igenfyller stegen.

Lösning:Synålen.

När är det afton hela dagen?

Lösning:Julaftonen.

Det står en gubbe i en vrå, klädd i bara lappar. Men frusen pilt ändå går ofta fram på tå och lappiga gubben klappar?

Lösning:Kakelugnen.

Var går den väg, där minsta damm ej flyger?

Lösning:Över havet.

Vem drager och åker på samma gång?

Lösning:Seglet.

Ute i ur, ute i skur, blir våt och sur men får dock aldrig snuva?

Lösning:Gärdesgården.

Uppför backe, nedför backe, bryter dock aldrig sin nacke?

Lösning:Gärdesgården.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
14

Ett par jag känner, kvinna och man, än är hon längst, än är det han. I ålder lika äro båda, så åldrigt par man ej får skåda. Och svart är kvinnan, mannen vit. Hon älskar sömnen, hans lust är flit. Därför de ej varandra lika. De alltid för varandra vika. Mer klara ögon kvinnan har än örnen, som i höjden far, och var hon är, där skall man finna mång tusen ljus och facklor brinna. Hon likväl sämre ser än han, som blott ett öga bruka kan.

Lösning:Dag och natt.

Hur är det fatt? Jag har ej huvud endast hatt. Och kan man tro, jag har blott en fot utan sko.

Lösning:Svampen.

Vad härligt ljus, som ingen storm kan släcka?

Lösning:Solen.

Litet och rött, rätt som det flyger faller det dött.

Lösning:En gnista.

Vilken vishet bör man inte eftersträva?

Lösning:Envisheten.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
15

Ordet är kort. Gör jag det längre, blir det kortare, och gör jag det kortare, blir det längre?

Lösning:Kort (kortare).

Silverpärlor föllo på en gyllene vävnad. Månen såg dem, solen åt upp dem?

Lösning;Daggdroppar.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
16 16.

Ordstäv.

"Allting ska ske med mått", sa skräddaren slog kärringen med aln.

"Dä va skönt", sa Gustava om kössen, när hon ingen fick.

"Dä smakar ändå kar", sa pigan kysste borsten.

Smörja hjälper om det ä så på en gammal länsman.

"Bättre sent än aldrig", sa kärringen kasta jästen efter i ugnen.

"Alla barn i början", sa kärringen satte sig i vävstolen, när hon va 70 år.

"Gu give ja låe (låg)", sa kärringen, när hon satt på sängastommen.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
177.

"Här behöver spacklas", sa målarn låg full bakom gärdsgårn.

"Allting på sin plats", sa gumman putta gubben i brunnen.

"Nog har jag bottnat i all min dar, men här bottnar jag min själ inte", sa skomakarn, när han ramlade i sjön.

"Ingen rädder här", sa smålänningen och sprang för haren.

Som du vill, min vän, men här ska skåpet stå.

Ja, så kan det gå, när inte haspen är på.

"Mitt liv är en våg", sa handelsmannen.

"Hon synes ej mera men finns där ändå", sa pigan om loppan.

"Ditt liv hänger på en tråd", sa skräddaren till synålen.

"Nu ä de gjort", sa han som försvor sig.

"Släkten är värst", sa räven om de röda hundarna.

"Bevare oss för fnask",sa gumman, när hon hitta gubben i gröten.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

18

Möta en med sopan - inte gift det året.

Kommer man in på ett ställe, och de där råka möta en med sopan, d.v.s. de hålla på att sopa, ja, dåblir man inte gift på det året.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

19

Talesätt.

Råkar man slamra mycket med något, t.ex. kokspisringarna eller dylikt, då säger oftast den, som hör det:"Hade du slamrat så i fjor, hade du varit gift i år."

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

20 20.

Att iakttaga för att man skall trivas i sina nya kläder.

Har man fått en ny kappa, hatt eller dylikt, ska man spotta tre gånger i det nya plagget. Man kommer då att trivas bra i det. För att trivas ännu bättre i det, ska man gå i kyrkan första gången man har det.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

21
21

913

Tur.

Om man samtalar med någon, som ej säger du till en, och denna under samtalet råkar säga du, anses detta som tur.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

22 22.

Ta reda på en annans känslor för en.

Om man intresserar sig för en manlig individ, kan man genom lite "hokus, pokus, filejokus" ta reda på hans känslor vis á vis.

Man sätter då upp hans förnamn och efternamn och under dessa hennes förnamn och efternamn. Så stryker man alla lika bokstäver i både hans och hennes namn. På dem som är kvar, räknar man så här:kärlek, vänskap, hat.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
2323.

Hitta pengar - ge ut pengar.

Hittar jag en kopparslant, bådar det tur o lycka, hittar jag däremot en silverpeng, betyder det förargelse o tråkigheter. Kopparslanten lägges alltid i ett särskilt fack i portmonnän, och så blir den en s.k. dragpeng. Ger man bort en portmonnä, bör man helst lägga en slant i den. Det påstås, att den portmonnän då aldrig blir tom.

Koppar - tur.
Silver - otur.

Inte ger jag gärna ut pengar på måndagsmorronen, då blir det så mycket extra utgifter under veckans lopp.

måndagsmorgon

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

21 27/

Talesätt.

Är det något, som man tycker går utmärkt bra, säger man:"Dä här går ju som en dans!"
Eller:"Det går, som det vore både oljat och smort!"
Eller:"Det går som raka smör ur elden!"
Eller:"Dä går som lappa vantar i månasken!"

Om något, som är alldeles omöjligt, säger man: "Dä ä så omöjligt, som ta ner himmelens stjärnor".
Eller:"Dä ä så omöjligt, som bita sej i ryggen."

Om något som är absolut säkert, säger man:"Dä ä så sant, som att 2 och 2 är 4."
Eller:"Dä ä så säkert som Amen i kyrkan."

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

25 dd.

Om man skryter med något t.ex. :"Jag har inte slagit sönder så mycket son en kaffekopp, sen jag blev lärarinna." Då är det säkrast att säga:"Peppar,peppar,peppar", efter, annars börjar man slå sönder. - Jag har förresten ett alldeles färskt exempel. För en tid sedan råkade jag säga, att jag har aldrig ont av att skära mej eller för övrigt ont i fingrar eller händer. Tro mej eller ej, så ett par dar efteråt hade jag en ohygglig bulnad i ena tummen och en stor frostspricka i den andra. Dä har jag nu haft att plåstra med en hel månad. Peppar,peppar,peppar! (Skratta nu åt mig!)

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

26 26.

Hitta hästsko - lycka.

Att hitta en hästsko betyder lycka. Man bör hänga den över dörren. Det påstås att i det hemmet då trivs trevnad o lycka. Har man hittat en hästsko och hängt den över dörren, kan man ju också ge akt på, vem som först träder in genom dörren efter det hästskon hängts upp. Herre förstås! Så, som den mannen heter, ska också ens blivande man heta, d.v.s. förnamnet. (Jag kan inte låta bli att tala om, att jag även i detta fall experimenterat. Också då blev det en Johan, så nu är jag nästan övertygad om, att han ska heta så. Dock, jag tror jag döper honom till "Ingen".)

Få veta sin tillkommandes namn.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
222.

Drömma om sin tillkommande.

Ännu ett sätt att få reda på ens tillkomman-
de. Man bakar drömplättar. Alltnog en torsdagskväll samlas tre Drömplättar.
flickor under absolut tystnad. Innan man tar itu med jobbet är
det dock tillåtet att prata. Alltså, under absolut tystnad börjar
man arbetet. Man tar först en liten skål eller dylikt (alla hålla
i skålen), så tar man en sked (alla hålla i skeden). Med skeden
tar man vatten (en sked bara) och häller det i skålen, sen tar
man en sked mjöl och så en sked salt och så rör man en stund,
alltjämt hålla alla tre i skeden. Så sätter man på en stekpanna,
häller av smeten, så det blir tre plättar.(Hela tiden hålla alla
tre i skeden eller pannan eller kniven.) När plättarna äro bakta,
tar man var sin på en tallrik eller gaffel, sätter sig på var
sin tröskel, det måste alltså vara ett rum med tre trösklar. Un-

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2898.

der tystnad äter man plättarna, likaså går man till sängs under absolut tystnad. Som plättarna naturligtvis bli salta, törstar man under natten. I sömnen och drömmen känner man, att man törstar, och så, ja, så kommer ens tillkommande och ger en vatten. Alltnog man får se sin tillkommande i drömmen. - Jag har också hört, att man tar 3 skedar vatten, 3 skedar mjöl och tre skedar salt. Vet således inte vilket som "verkar bäst". (För detta experiment står jag alldeles främmande, jag nöjer mig ännu så länge med att veta namnet.) - Men - hur vågar jag egentligen skämta så här? "Min rektor" tror helt visst, att jag är en riktig "slarvalisa."

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
2929.

Gå mellan två syskon – önska sig vad man vill.

Råkar jag gå mellan två syskon och har den äldsta till höger om mej, kan jag önska mej, vad jag vill, och det ska slå in förstås. (Men det klickar, tyvärr!)

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

30 80.

Sitta mitt i soffan - aldrig gift.

Råkar jag sitta mitt i soffan, blir jag aldrig gift förstås. Hänger däremot en klocka över soffan, blir jag prästfru. Numera räknas det emellertid som annons, d.v.s. "till äktenskap ledig" om jag råkar sitta mitt i soffan.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

31 21.

Sitta vid ett bordshörn - inte gift på 7 år.

Sitter jag till bords på ett kalas och då råkar sitta just vid ett hörn, ja, då blir man inte gift på 7 år.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

32:32.

Nyårsny - önska sig något.

Första gången man ser nymåne på nyåret ska man niga tre gånger och önska sig något. Vad man önskar står absolut in påstås det.

Man bör också vid samma tillfälle ge akt på vad man möjligen bär i handen, ty under årets lopp kommer man att handskas med ifrågavarande sak mycket. T.ex. om jag bär böcker i handen, kommer jag under årets lopp att sysselsätta mig mycket just med böcker.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

33 22,

Få veta sin tillkommandes namn.

Vill man veta namnet på ens tillkommande man, ska man räkna 7 stjärnor 7 kvällar å rad. Man börjar en torsdagskväll. Men - efter det man räknat stjärnorna, får man inte säga ett ord. Så måste det vara 7 kväller å rad. Inte heller får någon manlig individ hälsa på mig, d.v.s. ta mig i hand under dessa 7 dagar, då måste man börja på nytt igen. Alltnog, har jag lyckats räkna 7 stjärnor 7 kvällar å rad och ingen herre under tiden hälsat på mig, så, ja, får jag ge noga akt, på vem, som först sedan hälsar på mig, d.v.s. herre. Då jag fått reda på nämnde herres namn, ja, då vet jag också vad "gubben min" ska heta, samma förnamn ska han ha. - Inom parentes. Jag har själv roat mig med ovanstående och fick således veta, att "gubben" ska heta antingen Johan eller Ola.(Skratta nu åt mig igen! Jag skrattar själv.)

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
34 34/1

Nötrim.

Jag bo by? - Jag bo med. - Hur många? (Gissa!)

Jag bo by med nötter. - Lille Petter flötter. Hur många mil? (Gissa.)

Jag bo by med slumpen. - Kärringen låg i sumpen. - Hur många år? (Gissa.)

Jag kokar kaffe. - Jag dricker. - Hur många koppar? (Gissa.)

Min so laskar åt skogen. - Min laskar med. - Under vilket träd lägger hon sig? (Gissa.)

Udda eller jämt? (Gissa.)

Udda eller jämt eller gäller så många? (Gissa.)

Bo by? - Jag bor inte i nån by. - Var bor du då? - I ena gamla torparstuga. - Hur många pipor ä där på den? (Gissa.)

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
35 22.

Grötrim.

Denna gröten är kokt i en gryta o inte i en spann. Den, som har kokt denna gröten har inte haft långt efter vann.

Denna gröten är kokt i en gryta o inte i en bytta. Tag icke mer i sken än du orkar lyfta.

Denna gröten är kokt i en gryta och inte i ett ägg. Ingen får rimma som inte har skägg.

Denna gröten är kokt i en gryta o inte i en kopp.Nu får ni inte äta mer, för nu va dä stopp.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

36 36.

Ofrivilligt rimma - få brev.

Om jag helt ofrivilligt rimmar, under det jag talr med någon, betyder det, att man får brev. Man kan också "räkna ut" vem det är ifrån, åtminstone gissa. Man räknar då, hur många stavelser där finns i hela rimmet, och så räknar på alfabetet. Börjar med bokstaven a och fortsätter. T.ex. om jag har 10 stavelser, blir det ju bokstaven j jag stannar vid. Då får man brev från en, vars förnamn börjar med j. (Jag rimmade i dag på 1, och mycket riktigt hade jag brev från syster Lisa.)

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3707.

Jullekar.

Några jullekar, som vi leka på våra julbjudningar. Jag nämner nu endast namnet på dem.

Blomleken, Resa till Grönland, Vad tänkte du första gången du såg den eller den? - Tavla och devis. - Tappa och hitta. - Packa en kappsäck. - Presentera.- Söka leta ut en sak genom frågor. - Ta reda på en person genom frågor. - Ordsprksleken. - Sångleken. - Härmelinleken. - Binda buketter. - Ett ord med två olika betydelser. - Ta upp råd. - Sjukdom och läkemedel. - Resa genom tullen. - Så lämnar skräddaren saxen. - Så öppnar man en bok o.s.v. - Pantlekar, t.ex. Skeppet är lastat. - Namnleken. - Telefonen går, telefonen står.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

38.
38

Husförhörshistorier.

I en by, som hette Sjunkamåsa, bodde en bonde, som allmänt kallades Gud Fader. På ett husförhör frägade prästen i samma by en mindre begåvad yngling:"Var bor Gud Fader?" "I Sjunkamåsa", svarade pojken. "Vad säjer du?" sade prästen. "Gud Fader bor i himmelen." Pojken svarar med en knäppning på fingrarna:"Sjuttsan! Då har han flyttat sen i går kväll."

Prästen:"Hur lyder sjunde budet?" - "Herr pastorn skall icke stjäla." - "Vad säjer du pojke", röt pastorn. "Ja, jag kan väl inte trösta och säja du till herr pastorn."

Prästen:"Varifrån är katekesen tagen?" - Tösen:"Den ä visst inte taen. Far köpte den på märkenen (matknaden) i går."

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
39.

Skämthistoria.

Det var en gång en präst, som hade en piga, som var ovanligt djärv, inget kunde skrämma henne. Prästen tänkte emellertid, att nog skulle han väl ändå kunna skrämma henne. Så på julaftons kväll vid tolvtiden ber han henne gå till kyrkan och hämta handboken, som låg på altarbordet. Pigan sa, att hon skulle först sluta disken, sen skulle hon gå. Prästen gick emellertid förut, tog ett vitt lakan om sig och ställde sig vid altaret med handboken i handen. Om en stund kom pigan. Då säger prästen med tordönsstämma:"Jag är aposteln Petrus. Räck mig din hand!" - "Jag är Almkvistens piga. Kyss du mig i .....!" sa pigan, nappade boken och sprang hem. (Denna historia är sann.)

Skriv endast på denna sida!

Småland
Kånna kn
uppt. fr. Hagman

913

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

40 70.
acc nr
913.

En predikan över texten"Guds försyn".

En predikan av Kyrkoherde Stenvall i Kånna kyrka över texten "Guds försyn."

"Det var en gång en so , som grisade sju svarta grisar i ett basteskjul. Om nu icke Herren Gud hade varit, kunde ju dessa små värnlösa djur fått skävor i ögonen. Är icke detta Guds försyn? Amen."

Skriv endast på denna sida!

Småland
Råna. Sn
uppt. Sign. Hagman

913

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

41 71.

En likpredikan.

"Han gick här i färten med en kammal, plå rock och ett par tålika pruna pöxor. Men nu är han kläter i sita, fita kläter och bär palmer i sina händer. O, vat i skolen kapa, när i fån se denne vär avsomnade proter i en sådan härlikhet! Då skolen I riva eter pak örat och säka:"Sådant ~~säkö~~ såko vi altrik!" Ja, nu är han trumpetplåsare i himmelen och pååser altrik mer för Hunnestats pönter. Amen."

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

42:22

Katt över vägen. - otur.

Här en hel del dumheter, som jag själv har för mig, och jag vet inte, varifrån jag fått dem.

Springer en katt tvärs över vägen, när jag är ute och går, så slår det aldrig fel, att jag inte spottar tre gånger, annars får jag förstås förargelse.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

43.

"Kärringmöte" - otur.

Ska jag ut i stan och då får s.k. kärringmöte, d.v.s. möter en kärring först, så blir det alltid något förargligt. Möter jag däremot ett "oxalass", då är jag lugn för att allt ska gå charmant.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

44

Snubbla mot någon sten, då man skall besöka någon - välkommen eller icke.

Är jag på väg till någon god vän och då råkar snubbla mot någon sten med höger fot, då är jag inte välkommen. Snubblar jag däremot med vänster fot, blir jag mycket välkommen.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

45 75.

Nysa.

Nyser jag på fastande mage, då blir det förargelse under dagens lopp. Nyser jag tre gånger, innan jag stiger upp, är det säkert tecken på att jag blir bortbjuden under dagens lopp.

Skriv endast på denna sida!

913

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

46

Kjolkanten viker sig,- bli bortbjuden.

Skulle det hända sig, att kjolen i kanten viker sej något uppåt, då jag tatt den på, då blir det alldeles säkert kalasbjudning.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
1777.

Tappa kammen - förargelse.

Råkar jag tappa kammen på morgonen, när jag städar mej, blir det förargelse. Men - tar jag inte bara själv upp den går allt bra.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

48.

Klåda.

"Kliar" det i högra handen, får jag ett kärt handtag, i vänstra brev eller pengar.

"Kliar" det på halsen kommer det nån skäggig gubbe, inunder högra foten får jag gå dit jag gärna vill, inunder vänstra dit jag inte vill. I högra ögat, får jag gråta, i vänstra, skratta. - "Stunnar" det i högra näsborren, kommer nån herre, i vänstra nån dam.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
1949.

Få ett klädesplagg på sig avigt - otur.

Skulle jag, under det jag klär mej om morgonen, räka ta något plagg avigt, ja, då blir det något lessamt under dagens lopp. Vill jag förebygga detta, spottar jag tre gånger genom plagget.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

50.
50

Sjunga o skratta på morgonen - gråta.

Inte heller är det rådligt sjunga eller skratta på morgonkvisten, då får man gråta innan kvällen.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

37.

51

Glömma något borta - vill gärna komma igen.

Är jag borta hos någon vän och råkar glömma något, är detta bevis på, att jag gärna vill komma åter.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

52 52.

Ta på vänstra skon eller strumpan först - ofur.

Aldrig händer det, att jag tar på vänstra skon eller strumpan först. Högra måste det vara, annars råkar jag illa ut.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

53

Gå tillbaka efter något glömt - otur.

Ska jag gå bort och råkat glömma något jag skulle haft med mej, vänder jag inte gärna om och hämtar detta, ty då blir det något otrevligt, som händer mej under det jag är borta. Måste jag gå tillbaka, kan jag förebygga det där otrevliga genom att sätta mej på en stol en minut eller två. (Så dum har jag dock aldrig varit.)

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
547

Alfabet-ramsa.

Om icke a.b.c. går rätt, du står dig för magistern slätt. d.e.f.g. som vatten går, annars vet att straff du får. Om du glömmer h.i.k. får du uti skamvrån stå. Stapplar du på l.m.n. plikta får du, skämmas sen. Visste du, vad jag vet nu, lärde du dig o.p.q. Men stannar du vid r.s.t., då får du dig ska du få se. u. och v. känn riktigt till, annars förs du dit du inte vill. Läser du ej rätt det dubbla w, kan du där ett ris på väggen se. Vill du ännu x förgäta, får du ingenting att äta. Den, som icke y. kan läsa, blir till skam o nesa. Vem helst som z grindar på får till bottenbotten gå. Lär dig genast å.ä. ö. annars ska du strax få spö.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

55:55.

Vaggvisa. (Den vanliga melodien.)

Vyssja lulla lilla barn
Vyssja för en kaka.
Kan jag inte kakan få
Ska jag låta vaggan stå
Låta den lille gråta.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

56:76.

Vaggvisa.

Far han gick på ängen och slog.
Hörde ni hur han snörjde?
Lärkan räfsade
Lammet drog
Och lille kissen körde.
Jag drömde i natt
Jag våga min hatt
Jag tror nu den visan är bakvänt satt.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

547.

Vaggvisa.

I fjor fick jag gå med gossarna o leka
I år får jag sitta vid vaggan o kneka
Aj-oj-oj-oj-oj vid vaggan o kneka
Var det inte väl att jag fick va mä?

I fjor fick jag gå med gossarna på gille
I år får jag sitta o vagga den lille
Oj-oj-oj-oj-oj o vagga den lille.
Var det inte väl att jag fick va mä?

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

38.
58

Vaggvisa.

Och när det blir sommar och göken han gal
Och blommorna växa på ängen.
Då tar mamma på lillen(lillan) en schal
Och pappa han säger till drängen:
"Ut och hästarna spänn för!
Laga i ordning som sig bör!
Ty lillen ska ut och åka."

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
597.

Vaggvisa.

Lillan hon hade en liten gullvagn
I vilken hon själv kunde åka
En liten gullpiska hon hade i sin hand
Och hon slog så många hon kunde råka.
Hästar och vagnar det hade hon nog
Pigor och drängar till husets behov.
Små pullorna sitta på taket.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6060.

Vaggvisa.

Stackars mej,som liten är
Som ska ut och tjäna
Liten lön vill de ge mej,
men mindre jag förtjänar.
Men jag ska finna på ett annat råd.
Jag ska gifta mej i år,
Så slipper jag att tjäna.

Skriv endast på denna sida!

913

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

61 61.

Vaggvisa.

Skatan sitter på lagårdstaket
Sjunger så fula visor.
Om inte Kalle är snäll i dag,
Så ska han få smaka riset.
Skata, skata, sjung inte så!
Kalle han är nog snäll ändå.
Han slipper att smaka riset.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
6262.

Vaggvisa.

Skatan sitter på lagårdstak
Och sjunger för sina små döttrar.
Vart ska vi i vinter gå
Vi fryser om våra små fötter?
Jo, vi ska resa till Dannemark
Och köpa skor för en halver mark.
Skor så fina som pepparkorn.
Katten blåser i silverhorn.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

63 62.

913

Nyckeln till kungens rike. (ramsa)

Här är nyckeln till kungens rike. I det riket finns en stad, i den staden finns en gata, vid den gatan finns en gränd, vid den gränden finns en gård, på den gården står ett hus, i det huset finns ett rum, i det rummet står en vas, i den vasen stå blommor. Blommor i vasen, vasen i rummet, rummet i huset, huset på gården, gården vid gränden, gränden vid gatan, gatan i staden, staden i riket och här är nyckeln till kungens rike.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

64 64

Den stora sjön. (ramsa)

Om alla sjöar vore en enda stor sjö, vilken stor sjö det skulle vara. Om alla träd vore ett enda träd, vilket stort träd det skulle vara. Om alla yxor voro en enda stor yxa, vilken stor yxa det skulle vara. Om alla karlar vore en enda karl, vilken stor karl det skulle vara. - Och om den stora karlen toge den stora yxan och högge ned det stora trädet och läte det falla i den stora sjön - vilket plums det skulle bli.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

65 65.

Ett lamm för två slantar. (ramsa)

Min far köpte ett lamm för två slantar. Men då kom katten och åt upp lammet, som min far köpte för två slantar. Så kom hunden och bet katten, som åt lammet, som min far köpt för två slantar. Så kom käppen och slog hunden, som bet katten o.s.v. Så kom elden och brände käppen, som slog hunden o.s.v. Så kom vattnet och släckte elden, som bränt käppen o.s.v. Så kom oxen och drack vattnet, som släckte elden o.s.v. Men sist kom slaktaren och slaktade oxen, som drack vattnet, som släckte elden, som brände käppen, som slog hunden, som bet katten, som åt upp lammet, som min far köpt för två slanter.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6666.

Kurragömma-ramsor.

Apala misala misinka miso, sebedej sebedo, extra lara Kajsa Sara, heck veck vällingsäck ut med dig!

Ene bene buse baff. Ut! Du slapp!

Annika Dannika södermanne, heckla veckla domare. Kung Karl general gick igenom silversal. Åtta veckor före jul dansar Anna Britta brud. Ut med dej din långa snut!

Sockerbagarns lilla råtta räkna rätt så blir det åtta. Ett,två,tre,fyra,fem,sex, sju,åtta.

Äppel,päppel,piron,paron,kråkan satt på talle-

Skriv endast på denna sida!

kvist. Hon sa ett, hon sa tu. Ute ska du vara nu just du.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6767.

Sm.
Sunnerbo hd
Kånna bn

913

Uppt. Sigrid Hagman

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

68 68.

Blommorna.

Något om blommorna, om det är användbart. Hittade just en del anteckningar, som jag här återger.

Astern har enligt myten följande ursprung: "Frälsarens älskling, evangelisten Johannes, gav en gång såsom barn en liljestängel åt en av himmelens återvändande ängel och bad honom att i utbyte få en skön blomma från de saligas hem. Ängeln gav honom dagen därpå en stickling av en himmelsk blomma, planterade den åt honom och anbefallde den åt Johannes omvårdnad. Denna stickling blomstrade om hösten och frambragte en skön, mångfärgad, stjärnformig blomma, en aster. Då utropade gossen kärleks- och förtröstansfullt: "Skall du evigt blomma för mig, sköna stjärna?" Astern är därför en förträfflig bild av den kärlek, som önskar en oföränderlig genkärlek. Gåvan av en aster kan betyda:

Astern.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

699.

Stjärnorna kunna aldrig försvinna, ej ens genom vinterkylan. Se ned på fältet, se upp mot himmelen, och du har stjärnor överallt. Lika evig är min kärlek och min trohet.

Berberis (Berberis vulgaris?) "Jag får tacka så mycket för den äran men för närvarande måste jag avsäga mig den." (Jag borde väl säga, att om man ger bort en berberiskvist, det betyder dessa orden.) Berberis.

Blåklockan (Campanula rotundifolia?) är sedan urminnes tider en bild av det kvinnliga behaget och den kvinnliga pratsamheten. – Till följe av namnet har blåklockan även blivit använd till blomsterur. En klöklös stängel, ombunden med gul tråd eller ett gult band frågar därför:"Hur dags får jag komma?" Men omknuten med ett blått band eller blå tråd:"Huru dags får jag vänta dig?" Antalet av de kvarlämnade klockorna betecknar timmarna om morgonen eller kvällen, de förra genom ett vitt band eller tråd, de senare genom ett svart band eller tråd. Blåklockan.

Kardborre betyder:"Du är ytterst efterhängsen! När ämnar du lämna mig i fred?" Kardborre.

"Hör upp att fläta in din kardborr i min lager
Att prisa mina vers för styrka och behag.
Vet du, vad billig följd publiken därav drager?
Jo, att när dig man undantager
Ej uslare poet i Sverige finns än jag."

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
70.

Konvalje (Convalaria majalis?) är sedesamhetens Konvalje.
symbol.

"Ljuvligt ringa uti granarnas skugga
Dina klockor på sina veka stänglar.
Klinga fram sitt lågmälta lov för modern
Våren den sköna.
Anspråkslös står med ett nedböjt huvud
Klädd i silver, skyddande ängelen Oskuld
Sorgset lutad mot det vacklande stödet
Brinnande kärlek."

Rosen, blommornas drottning , har enligt sagan Rosen.
följande ursprung: Den kärlekslågande Eros (Amor) hade länge förföljt den retande Flora, för att kunna vinna hennes hjärta. Han finner henne slutligen inslumrad bland blommorna och sårar hennes bröst med en av sina skarpaste pilar. Flora vaknar och känner det brännande såret, men intages även av den varmaste kärlek till Eros. Denne hade nu hämnat den smälek han lidit och undvek Flora så mycket som möjligt. Då skapar hon en ny blomma, vid vars åsyn hon städse skulle ihågkomma den älskade och inandades sin ambrosiska andedräkt i dess fylliga blomkrona. Den nyss skapade blomman vaggade på sin veka stängel, vilkem var lika böjlig som gudens båge. En frisk grönska framsköt omkring stängeln, och

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

71 g/c

Flora hoppades på Eros återkomst, men törnen sällade sig till bladen, emedan gudens pil och kärlekssmärtan förorsakade henne lidande. Gudinnan förundrade sig över sin skapelse, tänkte med brinnande kärlek på sin älskade och ville framsäga hans namn. Hon öppnade sin rosenmund, men den jungfruliga blygsamheten förtog ljudet av den första stavelsen, och den lyssnande Echo uppfattade endast ros.

Rosen var ursprungligen vit, men Eros själv förorsakade dess rodnad. Han dansade kring Olympen i sin glädje men kullstötte med vingarna en skål med röd flytande nektar, som utgöts över en blommande vit ros, och ej blott gav den dess röda färg utan även dess förtrollande doft.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV 92.

Förgätmigej.

72

För-gät-mig-ej (Myosotis) säger alltid sitt namn. Denna blomma, minnets, hågkomstens, trohetens och beständighetens symbol, har enligt sagan följande ursprung: Lykas och Eglé voro de skönaste bland Arkadiens herdar och herdinnor, och deras kärlek och trohet hade blivit till ett ordspråk på Alphei stränder. Lykas måste en gång fara till staden för att mottaga ett arv, som tillfallit honom efter hans farbror. Eglé darrade för sin älsklings trohet, dels emedan han var rik och dels därför att staden vimlade av sköna, förföriska skönheter, varom en gammal herde hade upplyst henne. Men hon vågade ej för Lykas berätta sin ängslan, ty hennes misstankar kunde kanske såra honom. Men då de omfamnade varandra vid avskedet, föll en tår från Eglés blå ögon ned på strandens gräs. Och se, en blomma, varmed ännu ingen herdinna hade smyckat sin barm, vilken ännu ingen herde givit sin älskarinna, sköt fram ur marken, och på sina blad bar hon den älskande flickans ögons färg. Hon plockade den och gav den åt Lykas. Han förstod henne och kallade blomman förgät-migej.

Ljusröd ros.

Nu lite mera om rosorna. Ljusröd ros är en bild av själva skönhetsidealet. Du är mitt ideal, som svävar för mig i mina drömmar. – Högröd ros är en bild av den passionerade, sinnliga kärleken.

Högröd ros.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
93.

Vit ros, den rena,platoniska kärlekens sinnebild. Vid skilsmässa älskande emellan är den vita rosen även en försäkran om beständighet och trohet. – Gul ros betyder avundsjuka och förtal. – Mossros. Om den förtäljes följande parabel: Den ängeln, som sköter blomstren och fuktar dem med dagg under nattens timmar, slumrade en dag in i ~~röd~~ rosenbuskens skugga. Då han vaknade, utbrast han med glädjestrålande anlete:"Du älskvärdaste av mina skyddslingar! Jag tackar dig för din vederkvickande vällukt och din svalkande skugga! Om du kunde framställa en bön, huru gärna ville jag ej bevilja den." "Smycka mig då med ett nytt behag!" viskade rosornas ande. Och blommornas ängel prydde den skönsta rosen med fin mossa. Ljuv stod nu mossrosen där, den skönaste av rosornas släkte. Den är blygsamhetens, rodnadens, den älskande oskuldens sinnebild.

Vit ros.

Gul ros.

Mossros.

Spenat: Då fattigdomen kommer in genom dörren, hoppar kärleken ut genom fönstret.

Spenat.

Toffelblomma betyder för namnets skull:Din vilja är min lag.

Toffelblomma.

Lilja (Lilium candium?) var hos de Gamle en bild av livets korthet och även hoppet men betydde i Österlandet renhet i seder, likasom den nu nästan överallt gäller som oskuldens och det rena hjärtats symbol. Enligt sagan har liljan följande ursrung: Venus nedsände Gracerna till jorden, för att de skulle på jorden kvarlämna en blomma, som tolkade deras överjordiska behag. Aglaja, oskuldens gracie bildade lijan, Thalia och Euphrosyne skapade tillsammans glädjens och kärlekens blomma, den jungfruliga rosen. Många fältens blommor avundades varandra, men lijan och ro-

Lilja.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
74 94

sen buro ej avund till någon men avundades av alla. De blomstra såsom systrar tillsammans på fälten och den ena förhöjer den andras skönhet, ty jungfruliga gracer hava i systerlig förening skapat dem. – På Edra kinder, unga flickor, blomstra rosor och liljor. Må även Edra skyddsmödrar, oskulden, glädjen och kärleken oskiljaktigt förenade bo i Edra hjärtan!

Reseda är en liten anspråkslös växt, som dock alltid genom sin doft förråder sin tillvaro. Därför säger en bortgiven reseda: "Jag fäster mig ej vid det yttre utan vid hjärtats godhet." Reseda.

Sallat, som endast kan njutas i förening med något annat, säger: "Kan jag aldrig få tala vid dig ensam?" Sallat.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
75 gs.

Sagan om tusenskönan.

En gång firade rosen, blommornas drottning, sin födelsedag. Hon stod mitt i trädgården och alla blommor kommo dit i en lång rad för att gratulera. Liljorna och de granna pionerna gingo främst och efteråt kommo de mindre blommorna. Alla nego djupt och sade: "Vi gratulera dig, vackra ros!" Långt ifrån de andra blommorna stod en liten blomma. Hon var så blyg, så hon vågade inte gå fram, utan hon stod på avstånd och viskade: "Jag gratulerar också, kära ros!" Rosen såg strax den lilla blomman och vinkade åt henne att komma närmare. Då den lilla blommam kom fram, frågade rosen: "Vad heter du lilla rara blomma?" "Jo, jag heter gåsblomma", svarade hon sakta. "Men kära lilla gåsblomma", utropade rosen, "du är ju tusen gånger vackrare än alla de andra blommorna. Du ska inte heta gåsblomma längre utan tusensköna." Nu blev den lilla blyga blomman så glad och förlägen på en gång att hon blev eldröd så stor hon var. Och sedan den tiden äro de små blombladen röda i spetsen.

Skriv endast på denna sida!

913

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

76 96.

Sagan om smultronen.

Det var en gång en gosse, som var ute i en skog. I den skogen var det gott om smultron. Det lyste rött överallt, och gossen plockade det ena smultronet efter det andra och stoppade med i sin kanna. Så kom det en gumma och frågade gossen:"Vad har du i kannan?" - "Ingenting alls", svarade gossen. Och sedan den dagen kan man inte äta sig mätt av smultron. Det är som man inte åte något alls.

Skriv endast på denna sida!

Småland
Sunnerbo
Kånna

Uppt. av Hagman Sigf. lär. 913 Kånna, Ljungby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
7777.

Sagan om gubben i månen.

Det var en liten flicka, som skulle bära hem en påse äpplen åt sin mor. På vägen mötte hon en man och bad honom bära påsen åt henne en liten stund. Men mannen svarade:"Inte bryr jag mej om att bära dina äpplen." Då sade flickan:"Snälla herre, vakta påsen då, medan jag går hem efter mor." Mannen svarade:"Inte bryr jag mej om att sitta o vakta dina äpplen. Hellre sutte jag i månen." Men just som han sade så, for han upp till månen, och där sitter han än i dag.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
7888.

Bolmarö.

Bolmarö är ett herresäte, som ligger i Annerstad socken, Kronobergs län. På detta ~~XXXXX~~ herresäte bodde för omkring hundra år sedan ett herrskap Stockenberg. Fru Stockenberg var vida känd för sitt högmod och för sin ogudaktighet, varför många sagolika berättelser finnas om henne. Jag vill nu återge en av dem.

På övre våningen av herregården fanns ett väldigt stort rum, som utgjorde fruns sängkammare. En natt fick tjänstfolket nere i köket höra ett förfärligt oväsen från nämnda rum. De lyssnade en stund, och när oväsendet inte upphörde, ~~XXXX~~ gingo de dit upp. De öppnade så dörren och fingo då se skam i ett lejons skepnad dansa med frun, som var klädd i sin lätta nattdräkt. Fötterna voro alldeles söndersargade av dansandet, och på golvet syntes märken av blod efter dem. Hennes hår hade han kammat, så att blodet sipprade fram. Som han inte ville släppa frun, sågo tjänarna sig ingen annan utväg än att hämta prästen i församlingen för att kunna

Skam.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7999.

hjälpa henne. Denne kom och försökte att genom bibelspråk driva ut den onde. "Nej du", sade den onde till prästen, "du är lika ogudaktig som jag. Du både super och svär, så över mig har du ingen makt." Han gick hem utan att kunna uträtta något och i stället efterskickades Nöttja präst. Denna var en snäll och gudfruktig man. När han kom in till den onde, började också han (prästen) att läsa bibelspråk. Då skrattade skam åt honom och sade:"Visserligen är du en gudfruktig och rättskaffens man, men du har ändå ingen makt med mig, för du har tatt på dej vänstra stöveln först i dag." Fortare än vanligt bar det ut med prästen i förstugan,där han tog av sig stövlarna och tog sedan högra stöveln på först. (Från den tiden tar alltid "smålänningen" (Sunnerboiten) högra foten först.) Emellertid gick prästen in igen och fäste så upp ett bibelspråk på väggen:"Gå bort, satan!" Den onde blev nu alldeles ursinnig och försökte att med klorna skrapa bort bibelspråken. Detta gick dock ej. Stora stycken av tapeten revs bort, men bibelspråket satt kvar. Prästen gick nu fram till ett fönster och stack med en nål ett hål i fönsterblyet och befallde den onde att krypa ut därigenom. Denne släppte då frun, och under vrålande gjorde han sig nu så smal, så att han kunde tränga sig ut. Från den dagen kallas rummet "dansekammaren". Ännu idag finns den kvar och allt står orört sedan den natten, då den onde dansade med fru Stockenberg. Spår efter bibelspråket lär finnas likaså blodfläckarna på golvet. Ingen vågar bo eller ligga på "dansekammaren" och det påstås, att om man går igenom där med ljus, så släckes det.

Min morfar köpte herregården av fru Stockenberg, och

mamma har sett "dansekammaren". (För över 50 år sedan.)

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

80 80.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sagan om Nöttja lillklocka.

I början av 1500-talet ägde Nöttja kyrka inte mindre än tre klockor. Nu ha de inte mer än två, och nu ska jag berätta, huru de förlorade sin XXXXX lillklocka.

Då klockskatten på Gustav Vasas tid skulle erläggas, sökte Nöttjaboarna, som inte ville betala lösen XXX för någon av sina klockor, befria sig från densamma genom att gömma sin lillklocka. Innan skatteindrivarna kommo, sänkte de ned sin lillklocka i en vattenfylld håla, som var bred och ganska djup. När så Gustavs utskickade kommo och begärde lösen för en av klockorna, sade Nöttjaboarna, att deras socken var så fattig, att den aldrig hade mäktat skaffa sig mer än en klocka. (Jag glömde säga, att den ena av klockorna var mycket liten och hade sin plats inne i kyrkan samt användes endast vid barndop. Den kom heller inte med i räkningen, när XXX skatten skulle betalas.) Skatteindrivarna läto nu nåd gå före rätt och togo således ingen lösen för nån klocka.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

84
82

Någon tid därefter samlades Nöttjabönderna för att taga upp klockan. Detta var lättare sagt än gjort. Efter mycket arbete fingo de henne dock upp i vattenbrynet. Nu blev det jubel och glädje både över att deras knep lyckats så bra samt över att klockan var oskadad och nu blänkte som guld. Av en händelse vände sig en av bönderna om och fick då se hela Nöttja by stå i ljusan låga. Männen släppe sina tag för att skynda hem och släcka elden. I samma ögonblick sjönk klockan med ett förunderligt ljud ned i djupet, och man har aldrig kunnat återfinna den. Eldsvådan var endast en synvilla, som man trodde vara tillställd av de makter, som hade fått klockan i sitt våld. Hålan har fått namnet Betehålan, vilket syftar på att männen den gången blevo bet.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
83 83.

(Berättat av mig själv. Jag har hört den som mycket liten och den överensstämmer med andra, som jag hört berätta den. Alltså:Sigrid Hagman, 24 år. Duger det?)

Sagan om Höjarör.

I Kånna socken finnes ett stort ~~XXX~~ stenrös, som kallas Höjarör. Det är så högt, så att man från dess högsta punkt kan se sju ~~XXX~~ kyrktorn. Stenröset består av runda, rätt stora stenar. Det påstås, att stenarna blivit ditburna för att gömma en drakskatt, som lär finnas där. I närheten av Höjarör ligger en by, som heter Kvänjarp. En dag för mycket längesedan beslöto bönderna i nämnda by att med hacka och spada bege sig till röret o gräva upp skatten, som skulle va förvarad i en järnkista. De lyckades också finna kistan, men just som de fått henne upp till jordytan, vände en av bönderna sig om och fick då se, att hela Kvänjarps by stod i ljusan låga. Kistan släpptes och alla skyndade hem för att rädda, vad räddas kunde. Det var endast en synvilla de varit utsatta för, ty allt var väl beställt, när de kommo fram till byn. Harmsna över att ha blivit lurade begåvo de sig genast tillbaka för att hämta kistan. Denna hade under tiden sjunkit djupt ner i jorden, och alla försök att återfinna den var förgäves.

Skriv endast på denna sida!

Småland
Sunnerbo
Kånna

913
Uppt. Sigrid Hagman Lärarinna
Kr. Kånna Tjungby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

84

Sagan om jätten, som ville förstöra Kånna kyrka.

Det var en gång en jätte, som bodde i Hamneda socken, Kronobergs län. Han var missbelåten över, att det skulle byggas kyrka i Kånna socken. När kyrkan var färdig, ville han hämnas. Han tog därför en väldigt stor sten på huvudet och steg upp på Hamneda Kyrktorn. Stenen ämnade han kasta bort på Kånna kyrka för att krossa den. Det är en mil mellan Hamneda och Kånna kyrkor och säkert ett allt för långt kast för jätten, ty stenen hann inte mer än halvvägs till Bäcks by. Där stannade den, och där ligger den ännu i dag, ty jag har själv sett den många gånger. Den är som sagt mycket stor, och det finns märken både efter huvudet och jättens händer.

Skriv endast på denna sida!